ФОНДАЦИЈА БАС Институт за менаџмент - Битола

ИЗВЕШТАЈ
РАБОТА НА БАС ИНСТИТУТОТ ЗА МЕНАЏМЕНТ - БИТОЛА
ВО 2022 ГОДИНА

Битола, ЈАНУАРИ 2023 година

ВОВЕД

Формирањето на Фондацијата БАС Институт за менаџмент – Битола се засновува на триесетгодишното искуство на нејзините основачи и претходници: ДЕТРА Центар Скопје, од 1991 година, Бизнис академија Смилевски – БАС, Скопје од 2007 година и БАС Институт за менаџмент – Битола, од 2012 година. Во текот на изминатите скоро три децении овие три организации се обидуваа да одговорат на предизвиците на општествените и стопанските трансформации како целина и поединечните предизвици на определени актери на општественото живеење. Покрај фокусот на организациските науки и со нив сродните научни области, современите движења се повеќе го актуелизираат значењето на градењето на одржливи организации – јавни институции и претпријатија и микро, мали и средни претпријатија како и нивната регионална и меѓународна соработка. Токму тие процеси условија да се пристапи кон трансформација на БАС Институтот за менаџмент од академска научно-истражувачка организација кон Фондација со поширока мисија во областа на опшетствената одговорност за институционален развој на јавните и деловните институции на нашето општество. Со задржување на името на БАС ИМ во својот назив се сака да се задржи континуитетот во остварувањето на таа мисија на обезбедување на придонес во сите три клучни фази на научниот придонес кон општествениот развој: а) креирање на употребливо знаење во областа на организациските и сродни науки, б) споделување на тоа креирано знаење со заинтересираните страни и в) практикување на тоа знаење во обезбедување на организациска одржливост на јавните, приватните и граѓанските организации.

Во декември, 2020 година беше донесена Програма за работата на Фондацијата во периодот 2021-2025 година. Овој извештај се однесува на реализираните програмски и други активности на Фондацијата во 2022 година.

<table>
<tr><th>ПРОГРАМСКИ ПРИОРИТЕТИ
и планирани активности</th><th>ОСТВАРЕНИ АКТИВНОСТИ И ЕФЕКТИ</th></tr>
<tr><td colspan="2">1. Креирање на употребливо знаење</td></tr>
<tr><td>а) Потреба и фокус
Во сите научни и популарни трудови во областа на развојот на цивилизациите, постои општа согласност дека информатизацијата во сите сфери на општествениот живот претставува ТРЕТА ЦИВИЛИЗАЦИСКА РЕВОЛУЦИЈА (по аграрната како прва и индустриската револуција како втора цивилизациска револуција). Но, развојот, како и обично тука не запира. Не само продирањето на информатичката технологија во сите сфери на работењето и животот, туку и се позабрзаното меѓусебно поврзување на информатичките средства и процедури на информатичко-комуникациски технологии (ИКТ) ја навестува, кај се поголем број автори, ЧЕТВРТАТА ЦИВИЛИЗАЦИСКА РЕВОЛУЦИЈА - дигитализацијата.
Од досегашната консултантска практика на соработниците на БАС ИМ може да се констатира дека во најголемиот број организации во Република Северна Македонија (РСМ) постои висок степен на дигитализираност на одделни деловни функции, но отсуствува нивна интегрираност во единствен информатички систем. Со тоа значително е намален степенот на искористеност на инсталираната ИТ</td><td>а) Контекст
Во текот на првата половина на 2022 година продолжија пандемиските ограничувања, а со тоа и можностите за спроведување на соодветни теренски активности потребни за согледување на состојбите во практиката. Во почетокот на 2022 година со он-лајн анкета се спроведе пилотно истражување на темат:
„Мапирање на практиките на организациското учење во организациите на Северна Македонија“.

Предметот на ова пилотно истражување го опфаќаше програмскиот приоритет
2.6 Менаџментот на знаење и организациската меморија во ерата на дигитализацијата.

Врз основа на наодите од пилтоната фаза и дополнителните теориски проучувања, соработниците на Фондацијата пристапија кон подготовка на истражувачки проекти по определни компоненти од Интегралниот модел на ОУ тестиран во пилотната фаза. Тројца сорбаотни на Финдацијата ги подготвија истражувачките проекти од оваа област како нивни докторски истражувања:
ПП-1 Придонесот на развојот на личното мајсторство на вработените во зголемувањето на организациската ефеткивност – пред. м-р Билјана Галовска
ПП-2 Придонесот на практиките на менување на менталните модели на вработените во</td></tr>
</table>

опрема и на дигитализираноста на одделните деловни процеси. Од аспект на интересот на порачувачот на оваа програма, Бизнис академијата Смилевски - БАС, иницијалниот преглед на постојните студиски програми во земјата покажува дека на овој предизвик соодветно се реагира со застапеност на голем број судиски програми за определени аспекти на компјутерската технологија како и со иновирање на содржните во постојните студиски програми. Но, наспроти тоа, сразмерно е мал бројот на студиски програми преку кои менаџерските кадри се подготвуваат за нивната улога во ерата на дигитализација на вкупното организациско работење (е-бизнис, бизниси информатика и сл.). Од ваквата иницијално согледана состојба преку достапните јавни документи, произлегува интересот на нарачувачот на оваа програма да се истражат ***организациските и менаџерските предизвици на дигатализацијата релевантни за дефинирање на стратегијата, политиката и содржината на дејноста на БАС*** во наредниот развоен период од 5 години.	спроевдување на ***организациски промени –*** *пред. м-р Горазд Смилевски и* ПП-3 Придонесот на развојот на ***системското размислување*** на вработените во подигањето на нивото на ***организациската интелигенција –*** *пред. м-р Иван Ѓорѓиевски.* Овие истражувачки проекти беа презнетирани и високо оценете на докторските конференции на нивните три матични факултети.
б) Опфат На ниво на досегашната согледаност на релевантните аспекти на дигитализацијата, како можни истражувачки проекти во оваа програма се предлагаат: 2.1 Интересот на младите и возрасните за студирање и работење во ерата на дигитализација и сајбер-заштитата;	

2.2 Дигитализираност и информатичка интегрираност на деловните процеси; 2.3 Третман на човечките ресурси и човечкиот капитал во ИТ компаниите; 2.4 Дигитализацијата и организациското разузнавање како организациски предизвик; 2.5 Дигиталниот маркетинг како интерна и аутсорсирана деловна функција; 2.6 Менаџментот на знаење и организациската меморија во ерата на дигитализацијата; 2.7 Дигиталното претприемаштво како современ предизвик	
2. Споделување на истражувачки наоди, знаења и искуства	
а) Потреба и фокус БАС Институтот за менаџмент Битола како претходник на Фондацијата, од своето постоење се јавува како организатор на меѓународни научни конференции и коорганизатор на научен симпозиум, а исто така, организира и трибини, дебати и тркалезни маси за актуелни теми и проблеми од обласста на менаџментот. Поради тоа, и во периодот 2021-2025 Фондацијата ќе продолжи со организирање на научни конференции и симпозиуми како значаен облик на научно-истражувачка работа на којшто научниот кадар ќе ги соопшти своите најнови научни резултати. Но, во овој период акцентот ќе биде ставен на организирање на трибини и дебати коишто ќе се фокусираат на обезбеди одгвори на актуелните прашања со коишто речиси сите менаџери се соочуваат во де дување на размена на релевантни идеи за ловниот свет. Целта на организирањето на вакви трибини и	Во 2022 година (3-4 Ноември) Фондацијата БАС Институт за менаџмент во соработка со Бизнис Академија Смилевски - БАС и Универзитеот Унион „Никола Тесла“ од Белград ја одржа ***Седмата Меѓународна научна конференција:*** Современите менаџерски предизвици и организациските науки, со предметен фокус: АКАДЕМСКИ И МЕНАЏЕРСКИ ПРЕДИЗВИЦИ, ОСТВАРУВАЊА И НАУЧЕНИ ЛЕКЦИИ ОД ЗЕМЈИТЕ ВО ТРАНЗИЦИЈА КОН ПАЗАРНО СТОПАНСТВО На Конференцијата беа презентифрани 44 науќчни и стручни трудови, од кои 3 на пленарната седница а во работниот дел останатите 41 труд. На Конференцијата имаше учесници од Северна Македонија, Унгарија, Србија, Косово и Албанија. Како предконференциска активност се се одржа *Панел дискусија*: Менаџерски муабети 5 – Претприемачка транзиција со следните панелисти: 1. Трајан Ангелоски, претседател на Сојуз на стопански комори на Македонија; 2. Наташа Несторовска, член на УО на а.д Стопанска Банка Битола;

<table>
<tr>
<td>дебати е да стане вообичаена практика и постојано место на собирање и размена на мислењето на луѓето со различни уверувања, научни и општествени ставови, како би се на тој начин, во скромен обем, унапредувала аргументираната расправа и отвараат прашања за теми од интерес на Република Северна Македонија.</td>
<td rowspan="2">3. Христина Фуна, соспственик и финансиски менаџер на Синпекс Битола;
4. Благоја Стојчевски, сосопственик и менаџер на ТИМОД Тим ДОО Битола.

На свеченото отворање на Конференцијата свои обраќања имаа:
1. Проф. д-р Лидија Стефановска, претседател на организациски одбор;
2. Проф. д-р Цветко Смилевски, претседател на програмскиот одбор;
3. Проф. д-р Маја Кузмановска, директор на БАС;
4. Живота Радосављевиќ, УНИОН Никола Тесла Белград.

На пленарно заседание се презентираа следниве теми:
1. Проф. д-р Цветко Смилевски, Улогата и ефектите на претприемаштвото во транзицијата на македонското стопанство;
2. Проф. д-р Ризван Сулејмани, Справување со конфликтите во перидот на транзиција на македонското општество - научени и ненаучени лекции;
3. Проф. д-р Петер Одри, Временски и просторен тек на индустриската (стопанска) транзиција во источна Европа.</td>
</tr>
<tr>
<td>б) Опфат
Бројот на научни собири и трибини и нивната зачестеност е индикатор од една страна за сознајната продуктивност на научниот кадар, а од друга страна, индикатор на заинтересираност на установата, своите научни резултати да ги направи јавни и достапни, како би се овозможило нивно сознајно и практично делување.
Меѓународните конференции ќе продолжат да се одржуваат кон крајот на октомври и почетокот на ноември секоја втора година, со цел одбележување на роденденот на БАС Институтот за менаџмент Битола, на 10 ноември. Паралелно на тоа, а во соработка со Бизнис Академијата Смилевски, Институтот ќе организира и симпозиуми со цел споделување на искуства и знаење за предизвиците со кои се соочувале менаџерите и можни алтернативи за нивно решавање.</td>
</tr>
<tr>
<td colspan="2">3. Практикување на своето знаење и искуство</td>
</tr>
<tr>
<td>а) Потреба и фокус
Практкикувањето на своето знаење соработниците на Фондацијата го гледаат во јакнењето на исчтиуционалните капацитети на клучните играчи на локалниот и</td>
<td>Во 2022 година Фондацијата подготви две апликаци на повикот РЕЛОАД на Општина Битола:
1. „Иднината сега!“ – во приоритетната област 4. Млади и</td>
</tr>
</table>

регионалниот развој, вклучувајќи ја и прекуграничната соработка . Повиците за проекти од регионален и меѓународен карактер се можности коишто треба да бидат искористени. Проектите коишто по тој пат би биле реализирани и доволно финансиски исплатливи можат да генерираат доволно средства за долгорочна одржливост на работата на Фондацијата. Таквата финансиска инјекција, но и искуствата стекнати преку реализирањето на различни проекти ќе ги направат Институтот и неговиот тим посилни.	2. „Смарт Кариера“ – во приортетната област: Поддрѓка на проекти за зголеммено вработување и самовработување на младите. За жал овие две аплиакција не беа подржани.
б) Опфат Во наредниот петгодишен период очекуваната динамика би била аплицирање на еден меѓународен повик, годишно, или вкупно за целокупниот период 2021-2025, 4 до 5 аплицирани предлог проекти	
4. Комерцијални услуги	
а) Потреба и фокус Врз основа на креираниот Каталог на обуки на БАС Институтот за менаџмент Битола за различни видови на организации, една од активностите на Институтот во идниот период ќе биде организирање на обуки, работилници и останати консултантски активности во зависност од барањата на клиентите, а кои ги следат современите текови на промени во опкружувањето. На овој начин Фондацијата и практично ќе придонесе кон зголемување на конкурентноста на македонските компании и ќе се овозможат можности	По извршените подготовки во 2021 година во 2022 година Фондацијата БАС ИМ оствари забележител пораст на комерцијалните услуги. Од поднесените 5 понуди за едукативно-консулатнтски услуги беа прифатени следните четири: Прво, на почетокото на 2022 година за компанијата Кромберт и Шуберт Битола (КроШу) беа испорачани ***3 обуки*** во 4 обучувачки групи од вкупно 70 учесници од средниот и вишиот менаџмент. Обуките беа на следниве три теми: 1. Емоционална интелигенција 2. Развивање на луѓе и 3. Тимска работа.

на постепено финансиско осамостојување на Институтот.	Второ, врз основа на прелиминарно мапирање на состојбите и потребите за имплементиарње на практики од органаициско учење за подобрување на органаициискaта ефективност во Македонските конмпании, во текот на 2022 се испорачаа ***консултантски услуги во 2 компании:*** 1. ДЕНИ мебел Прилеп 2. Кривогаштани промет Прилеп. Со овие консултантски услуги се имплментираа практики на организациско учење и се воспостави систем на организациска меморија во функција на организацискиот развој на фирмите. Трето, за потребите на подигање на менаџерските комптенции на раководниот тим на ЕЛЕМ се испорачаа следниве обуки: а) За менаџментот на РЕК Битола, обуките: 1. Стратегиско планирање 2.Од стратегиско кон оперативно планирање 3. Разрешување конфликти; б) За менаџментот на Хидроцентралите во Струга, обука на тема: 4. Менаџирање со промените
б) Опфат Во наредниот петгодишен период се очекува да бидат реализирани по две обуки на годишно ниво или вкупно 8-10 обуки за периодот 2021-2025 година.	
5. Развивање на партнерството	
а) Потреба и фокус Воспоставувањето, негувањето и развивањето на соработка со другите установи и организации во земјата и надвор од неа останува определба на Институтот и во наредниот период. Во рамките на веќе воспоставените партнерства, идната соработка ќе продолжи преку заедничка подготовка на проектни апликации и организирање на заеднички научни конференции.	Во 2022 година е потпишан меморандум за соработка и разбирање со Факултетот за деловни студии и право на Универзитетот УНИОН „Никола Тесла“ од Белград. Врз основа на таа соработка Фондацијата се јави и како соорганизатор на Конференцијата АНТИМ во 2022 година.
б) Опфат Очекуваната динамика би била потпишување на еден Меморандум на соработка со релевантна институција	

годишно или вкупно 5 Меморандуми за соработка за петгодишниот период.	
6. Издавачка дејност	
а) Потреба и фокус Посебна целина од работата на БАС Институтот за менаџмент сочинува и издавачката дејност. И во наредниот четиригодишен период издавачката дејност ќе подразбира литература и изданија кои се во служба на развојот на научната дејност и подобрување на наставната дејност на БАС. Најголем дел од издавачката дејност ќе се заснова на потребите на Меѓународната научна конференција, односно издавање на Зборникот на апстракти.	Во 2022 година публикуван е ***Зборикот на трудови од Седмата Меѓународна научни конференција*** „Современите менаџерски предизвици и организациските науки" со Предметен фокус: „Академски и менаџерски предизвици, остварувања и научени лекции од земјите во транзиција кон пазарно стопанство" , одржана кон крајот на 2022 година.
б) Опфат Електронски зборници од Меѓународните научни конференции; Издавање на книги, учебници, научни трудови.	

ДИРЕКТОР НА ФОНДАЦИЈА БАС ИНСТИТУТ ЗА МЕНАЏМЕНТ

Проф. д-р Цветко Смилевски